

Quan trọng nhất vẫn là chuyện “giúp”

Tác Giả: Ngô Nhân Dụng

Thứ Ba, 08 Tháng 12 Năm 2009 20:25

Một người bạn ở Âu Châu qua đã than rằng mọi khi đọc báo Ngái Việt trên mạng anh rất buồn mình vì những tình hình mà đọc được “Việt hóa.”

Thí dụ như “Job” (bà con ta đọc là giúp) tức là công việc làm; hoặc “care” (ta hay đọc là ke) tức là quan tâm, săn sóc; vân vân. Anh bạn khuyên người Việt nên tránh thói quen đó, vì đa số đọc giúp không xong mà. Chúng tôi hoàn toàn đồng ý.

Hôm nay viết truyện kinh tế về nước Mỹ, tôi xin phép theo thói quen của nhiều người Việt sống ở đây, hy vọng bà con sống ở nơi khác, nhất là ở Việt Nam, rằng lòng tha lỗi cho. Câu chuyện là: Ông Barack Obama đang chờ chờ ông cũng “ke” đến mọi lo về “giúp” của dân! Cho nên ông đã mời hơn 100 người đến “hợp thảo” để nháng Tòa Bạch Ốc về chuyện giúp. Và tuán tới ông sẽ trình bày với quốc dân một chương trình để thêm giúp mọi người. Liệu ông có hy vọng thành công hay không?

Kinh tế Mỹ đã suy thoái suốt 24 tháng qua, kể từ Tháng Mười Hai, năm 2007, tháng nào cũng có tin tức nói về công việc làm giảm bớt. Đa số dân chúng coi đây là vấn đề quan trọng bậc nhất, đọc biết là những người đã mất giúp và gia đình họ. Cho nên họ bắt đầu mất dần và tất cả giai tầng lãnh đạo, từ những người chỉ huy các ngân hàng, các xí nghiệp cho đến những nhà chính trị đã đổ xô lên. Nhưng sau cùng mọi bắt đầu mất dần thì nào cũng đổ đổ trên đảng Dân Chủ, là đảng đang nắm quyền về hành pháp lẫn lập pháp. Nếu những người đang nắm quyền hành trong tay mà không thay đổi được tình trạng kinh tế, đọc biết là gì quyát vẫn để mất giúp, họ

Số báo dân trọng phải bỏ ngừng thôi vũ khí mạnh nhất, là lá phiếu, trong năm tới.

Chính phủ Obama đang bỏ ngừng i dân gi n họ c ghét, m c dù h v n than c n suy thoái do chính quy n tr c đ i. Vì trong 9 tháng v a qua, ông Obama dành u tiên cho nh ng v n đ khác. Đ u năm, ông đã đ a ra k ho ch kích thích kinh t , xong r i thôi. Ông không t v quan tâm t i hàng ch c tri u ng i m i m t vi c trong năm qua. T ng s ng i th t nghi p đã lên g n 15 tri u r i, trong s đó g n 6 tri u ng i th t nghi p ít nh t 6 tháng v n ch a tìm đ c vi c làm. Th i gian trung bình s ng trong tình tr ng th t nghi p lên t i 28 tu n l , con s cao nh t k t năm 1948 đ n nay. Đ i u này cho th y c n kh ng ho ng công vi c l n này qu th t là tr m tr ng. Trong khi đó, m i lúc coi ti vi hay đ c báo, theo dõi các cu c tranh lu n trong Qu c H i, ng i dân th y h u nh c gu ng máy chính tr đang quay nhìn đi ch khác!

C i t y t , b o v b u khí quy n trái đ t cho kh i b ô nhi m và hâm nóng, đó là nh ng v n đ quan tr ng th t. Nh ng đó là nh ng chuy n đã l u c u t lâu và s ph i gi i quy t trong th i gian lâu dài. Chuy n “giúp” m i là chuy n nóng h i! Ông t ng th ng đã du hành các n c Âu Châu và Á Châu, các chuy n đi đó ch a giúp gì cho các xí nghi p tuy n thêm ng i làm vi c! Cu c chi n Afghanistan quan tr ng th t, nh ng nó quá xa và ph n l n dân M không bi t nó nh h ng gì đ n túi ti n c a h . Khi chính phủ và Qu c H i t ra ch chú ý đ n nh ng v n đ l n xa xôi và lâu dài đó, trong khi ít có ai nh c nh t i s ph n hàng ch c tri u ng i không có ti n mua s m đ đón l Giáng Sinh s p t i, thì coi ch ng, sang năm dân s tr ng ph t!

Khi T ng Th ng Obama b t đ u ch ng t cho m i ng i M th y là ông “cũng lo l ng” đ n ng i ng i th t nghi p thì may m n l i có m t tin vui: T l th t nghi p M trong Tháng M i M t gi m chút đ nh, t 10.2% xu ng 10% (Tr c khi kinh t M đi vào suy thoái, cu i năm 2007, t l th t nghi p ch có 4.7%). S công vi c làm b m t trong Tháng M i M t ch có 11,000, nh h n con s 111,000 gi p b m t trong Tháng M i. Đây là nh ng tin vui sau khi kinh t M đã b m t h n 7 tri u công vi c làm trong hai năm qua.

Nh ng ni m vui nh bé này cũng r t mong manh. Cũng vì v y mà th tr ng ch ng khoán New York tăng v t lên sau khi nghe tin th t nghi p gi m, sau đó l i xu ng đ ch tăng nhè nh . T l th t nghi p có th gi m ch vì nhi u ng i đã b cu c không đi tìm vi c n a, do đó tên h b g t ra kh i danh sách nh ng ng i th t nghi p. Trong 6 tháng v a qua, đã có h n m t tri u ng i “ra kh i th tr ng nhân d ng,” không đi tìm vi c n a! Sau khi nghe “tin m ng” v th tr ng nhân d ng này, nhi u ng i đã b cu c tr c đây s “gia nh p th tr ng” đi tìm vi c tr l i, và có th làm t l tăng lên. T nay đ n cu i năm, s có nhi u ng i ki m đ c c vi c làm nh d p L Giáng Sinh. Nh ng các con s hàng bán sau ngày L T n v a qua cho th y các c a hàng bán l không ph n kh i l m cho nên hy v ng này cũng r t nh .

Sang năm 2010, sau mùa Giáng Sinh, tiền lương thực tế nghỉ phép có thể lại tăng lên. Muốn có thêm nhu cầu công việc làm, thì kinh tế phải phát triển để các xí nghiệp phải tuyển thêm người mới, vì chưa biết chắc chắn. Họ sẽ yêu cầu các công nhân đang làm việc tăng năng suất hoặc tăng giờ làm phụ trội, và chủ tuyển thêm người vào làm việc bán thời gian. Đó là lý do sẽ giờ làm việc mới tuấn tăng chút đỉnh, từ trung bình 33 giờ một tuần tăng thêm được một phần năm giờ, tức thêm 12 phút nữa. Cũng vì nhu cầu người lao động đang có việc phải làm thêm giờ phải trả nhiều hơn cho nên số lương trung bình cũng tăng lên được hơn 4 đô la, thành 622 đô la một tuần.

Nhiều người lao động được lãnh thêm lương sẽ chi tiêu nhiều hơn, hy vọng tạo ra công việc làm cho nhu cầu người lao động khác! Đó là một nguỵ biện hy vọng. Một điều thêm hy vọng nữa là trong một chu kỳ kinh tế bình thường, các xí nghiệp sẽ tuyển nhân viên mới thông qua tuyển dụng sau khi bắt đầu tăng số nhân viên bán thời gian được ba đến 6 tháng. Trong 4 tháng vừa qua, tháng nào các xí nghiệp mới đã tăng số nhân viên bán thời gian, trong Tháng Mười Một thêm 52,000 người được tuyển. Nếu đà này tiếp tục được vài ba tháng nữa, con số lao động được tuyển sẽ tăng lên, giảm bớt một phần nhỏ thực tế nghỉ phép. Nhưng sau cùng, chỉ khi nào giờ tiêu thụ tín dụng và chủ chỉ thêm tiền thì kinh tế mới thực sự hồi phục.

Một yếu tố chính khiến người tiêu thụ mới bắt đầu chi tiêu là tình trạng các ngân hàng chấp nhận sàng cho vay. Kinh tế mới do người tiêu thụ làm chủ, họ quyết định gần 70% tổng số tiền lương mới đưa. Trong một thập niên qua, số tiêu thụ tăng mạnh nhờ người ta vay nợ được dễ dàng - một điều mà cũng chấp nhận những rủi ro nguy hiểm! Nhưng sau hai năm suy thoái kinh tế, người mới đã thay đổi thói quen vay nợ. Từ 6 tháng nay số thẻ tín dụng (credit cards) do các ngân hàng cấp đã giảm một phần tư, bớt 100 triệu thẻ, một tỉ lệ đáng chấp nhận đáng thất vọng. Một phần vì các ngân hàng thắt chặt điều kiện cấp thẻ tín dụng, nhưng lý do chính là chính những người dùng thẻ đã hơi bối rối về thẻ cầm trong tay.

Người mới đã bắt đầu tình nguyện tiết kiệm nhiều hơn, vì lo lắng tương lai hơn, sau khi có một cái đã “mất” 12 ngàn đô la vì giá nhà跌 và chi phí khoản bỏ giảm giá. Tuy con số một cái đó chưa xuất hiện trên sổ sách, nếu người ta không bán nhà và không bán các phụ kiện thì chưa mất gì cả, nhưng khi có một thứ “nghèo hơn” thì mới người cũng bắt đầu chi tiêu! Tình trạng tiết kiệm gia tăng trong cơn suy thoái này rất đáng biết. Trong 6 tháng đầu năm 2009, tổng số vay nợ của các nước mới đã giảm, lần đầu tiên kể từ năm này xảy ra kể từ năm 1952! Trong thời gian đó, chính phủ đã đi vay thêm rất nhiều, nhưng con số vay thêm đó không làm tăng tổng tín dụng giảm trong lãnh vực, khi người tiêu thụ và các xí nghiệp hoặc bắt vay hoặc trả bớt nợ cũ! Điều này toàn thể nền kinh tế thì đây cũng có thể là một điều may, vì khi lãnh vực bắt vay nợ thì vốn ngân sách khi mà hết sẽ không nguy hiểm bằng khi kinh tế đang phát triển mà từ quan điểm dân ai ai cũng muốn vay nợ!

Khi người tiêu thụ bắt đầu chi tiêu, như ở Trung Quốc mua kích thích kinh tế thì chính quyền đã thay đổi bằng cách đưa tiền cho các xí nghiệp nhà nước để họ trả, mặc dù nhu cầu bán hàng không mang lại lợi ích lâu dài mà chỉ nuôi thêm tham nhũng. Ở nước Mỹ, chính quyền không ép các xí nghiệp trả tiền, mà các xí nghiệp như và các trung tâm gặp khó khăn khi vay tiền cũng không mua bất cứ thứ gì ra ngoài trong lúc này. Cho nên, việc kích thích kinh tế ở Mỹ hiện cũng trông đợi vào tiền chi tiêu của chính phủ. Chi tiêu như thế nào để số tiền tăng lên ngay mà vẫn có lợi ích lâu dài, đó là vấn đề mà các nước Mỹ đã bàn cãi từ năm nay.

Trong khi khai mạc “hội thảo kinh doanh” với “giữ tiền, Tổng Thống Obama nói ông xin nghe mọi ý kiến giúp ông thêm việc làm, và ông công nhận rằng chính lãnh vực tài chính có thể làm công việc đó chứ không phải là nhà nước. Tuy nhiên, các điều kiện của Quốc Hội thu hẹp đáng kể ngân sách giảm chi tiêu của các ngân hàng, có thể thấy Tổng Thống Bush. Ý định này có thể sẽ bị chính quyền mới bỏ qua, mà Tòa Bức tường cũng không ủng hộ.

Kỳ hoạch mà ông Obama sẽ công bố trong tuần tới sẽ trình bày các chính quyền tiểu bang và thành phố để họ ngừng sa thải nhân viên. Chính phủ cũng sẽ trình bày cho những công trình tiếp tục kiếm năng lượng khi sẽ sang nhà cửa, để ông thêm công việc làm và kích thích tiêu thụ, đáng lẽ thì giới đáp ứng với vấn đề lâu dài là nước Mỹ tùy thuộc quá nhiều vào dầu, khí đốt và công nghệ. Ông Obama sẽ giảm thuế cho các xí nghiệp như để khuyến khích họ tuyển thêm người làm việc. Ngoài những món chi tiêu mới đó, còn nhiều chương trình trong đó luật kích thích kinh tế đưa năm nay chưa được chi tiêu, trong năm tới sẽ thi hành đây để hy vọng sẽ ông thêm công việc làm. Nước Mỹ cần ông thêm 8 triệu công việc để ông tiếp tục tiếp nhận giảm xuống như trước khi suy thoái, cần thêm 1.5 triệu công việc mới cho những thanh niên mới bước vào thị trường nhân dụng mới năm.

Những kế hoạch chi tiêu của nhà nước sẽ ông ra để ông đã là 2 triệu công việc trong một thời gian. Sẽ không giúp được bao nhiêu nếu dân Mỹ không chi tiêu ngay những tiền họ mới nhận được. Hiện cũng có nhu cầu đi mua sắm, cho phép mọi người hy vọng.

Một, là dân Mỹ không thể nhận chi tiêu mới được. Nhu cầu gia đình mua thay xe hơi, thay tủ lạnh, mua bất kỳ âm thanh mới, đã trì hoãn trong gần 2 năm qua, thế nào họ cũng phải đi sắm đồ mới. Họ sẽ kích thích sản xuất. Các xí nghiệp trong năm qua đã giảm số hàng chôn trong kho, những đơn hàng sẽ ông kho xuống để ông quá thấp, họ sẽ bắt buộc phải sản xuất hoặc mua hàng từ kho trong một tháng nữa. Yếu tố chính gây nên cuộc suy thoái lần này là thị trường đã sụp đổ và khủng hoảng. Trong tuần qua, thị trường nhà cửa có những tin vui hiếm hoi. Số nhà mới xây được bán đã tăng lên, và giá khá ổn định.

Quan trọng nhất vẫn là chuyện “giữ p”

Tác Giả: Ngô Nhân Dụng

Thứ Ba, 08 Tháng 12 Năm 2009 20:25

Với những điếm lãnh đó, những i ta hy vọng kinh tế sẽ bắt đầu hồi phục trong nửa đầu năm 2010. Khi đó, các xí nghiệp sẽ tuyển dụng lại, sẽ thốt nghiệp sẽ giảm. Và dân Mỹ lại hăng hái đi vay nữa!